

**XXXV МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“**

Русе '95

17 – 31 март

K 7/M 45

120000868842

**XXXV INTERNATIONAL FESTIVAL
„MARCH MUSICAL DAYS“**

Rousse '95

17 – 31 March

**Министерство на културата
Община – Русе**

**XXXV МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“ – РУСЕ '95
17 – 31 март**

„По течението на Дунава...“

Посветен на музикалната култура на крайдунавските страни

ОТКРИВАНЕ

РУСЕНСКА ФИЛХАРМОНИЯ

Диригент
ЦАНКО ДЕЛИБОЗОВ

Солист
ВАНЯ МИЛАНОВА – цигулка

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868842

17 март, петък

зала Филхармония

Начало – 19 ч

447951

Програма:

I.

Веселин Стоянов
(1902 – 1969)

- „Рапсодия“ (1956)

Ян Сибелиус
(1865 – 1957)

- Концерт за цигулка и оркестър –
ре минор, оп. 47
 - *Allegro moderato*
 - *Adagio di moderato*
 - *Allegro ma non tanto*

II.

Игор Стравински
(1882 – 1971)

- „Пролетно тайнство“ (1912 – 1913)

I. Целувката на земята

- Встъпление
- Пролетни гадания, танци на
пременените
- Игра на отвличането
- Пролетни хороводи
- Игра на два града
- Шествие на старейшината –
мъдрец
- Целувката на земята
(старейшината – мъдрец)

II. Великата жертва

- Встъпление
- Тайни игри на девойките,
ходене в кръг
- Прослава на избраницата
- Молитва към прадедите
- Свещенодействие на
старейшините
- Великият свещен танц
(Избраницата)

„**Рапсодията**“ на **Веселин Стоянов** носи в себе си всички най-характерни черти за симфоничното творчество на композитора. Музиката на пиесата е темпераментна и завладяваща, изцяло изградена на основата на българския музикален фолклор. Настроенията в творбата са ведри и жизнерадостни и може би точно затова, още с написването си, тя става едно от най-често изпълняваните български произведения.

Всъщност В. Стоянов за пръв път опитва да пише симфонична пиеса в жанра на рапсодията и опитът му се оказва много успешен. Авторът съумява да намери равновесие между романтичната импровизационна форма и ясното, стройно организиране на музикалната композиция.

„**Рапсодията**“ започва с бавно, величествено встъпление, което дава усещане за тържественост. Веднага след него се развихря неудържимият поток на народния танц. Буйно се редуват разнообразни танцувални теми с ярки, остри ритми. Както и в другите симфонични произведения на композитора, и тук хармонията е много богата, а плътната, масивна оркестрация е направена виртуозно. Цялата тази танцова стихия е обединена от водещата роля на главната тема, която прозвучава на няколко места в пиесата. Кулминацията на пресъздадения народен празник е във финала, който представлява блестящ завършек на произведението.

„**Рапсодията**“ на В. Стоянов е изпълнена за пръв път през 1956 г. в София от Симфоничния оркестър на Българското радио и телевизия под диригентството на Васил Стефанов.

Световноизвестният диригент Леополд Стоковски нарича **Цигулковия концерт** на **Сибелиус** „една от най-хубавите симфонии“. Действително, големите мащаби, симфоничното развитие и размахът на мисълта и чувствата в концерта го сближават с най-добрите симфонични произведения на финландския композитор.

Концертът е написан към края на Първия творчески период на Сибелиус, когато музиката на автора заимства множество елементи от финския фолклор. На това, в голяма степен, се дължи и своеобразният музикален облик на Цигулковия концерт.

От друга страна, в творбата на Сибелиус по неповторим начин се съчетават романтичното и класическото в музиката. Голямата емоционална свобода, широкото мелодическо дихание (особено в соловата партия), динамичните крайности и блестящата импровизаторска виртуозност на Цигулковия концерт са наследени от образците на музикалния романтизъм. Същевременно структурата на произведението е класически ясна, а разработването на музикалния тематизъм в него е съвсем традиционно. Музикалният строеж на концерта представлява редуване на жанрово разнообразни раздели, които сякаш рисуват различни картини. Докато развитието на музикалната тъкан е основано на интонационна близост – отделните теми фактически произлизат една от друга.

Като цяло музиката на концерта има лирико-епичен характер и се отличава с дълбочина на пресъздадените усещания. Соловата цигулкова партия е виртуозно написана и значително индивидуализирана – тя е замислена като контраст, противовес на оркестровата партия. Някои изследователи предполагат, че Сибелиус, чрез противопоставянето на солист и оркестър, е искал да разкаже за трудната борба на човека със суровите природни сили.

Логиката на музикалното развитие в Цигулковия концерт е ведра и оптимистична. Драматичният лиризм на Първата част, минавайки през някои жанрови промени, постепенно се видоизменя и накрая се преобразува в жизнеутвърждаващата, весела танцовост на финала.

„... Публиката... се смееше, виеше, свиреше, мяукаше... Накрая тоя бунт се превърна в побой. Изправена в ложата си, с изкривена диадема, графиня Пурталес, червена от гняв, крещеше, размахвайки ветрилото...“ Това е разказът на Жан Кокто за премиерата на балета **„Пролетно тайнство“** през май 1913 г. в Париж, по време на Руските сезони. Неприето тогава от взискателната френска публика, няколко години по-късно произведението на Стравински става едно от най-често изпълняваните в Европа и по света. А сега, в края на XX в., „Пролетно тайнство“ се е превърнало в класическа творба на съвременната музика.

Балетът на Стравински изненадва почитателите на музиката в началото на века с необикновената си стилистична дързост. В него за пръв път майсторски са съчетани традициите на архаичния руски музикален фолклор и на френските композитори импресионисти. Авторът споделя, че в „Пролетно тайнство“ е искал да покаже радостното възраждане на природата през пролетта, пробуждането на целия свят за нов живот. Балетът, чрез музиката и танците си, пресъздава варварските и фантастични образи на древните руски езически празници и обреди.

В творбата ясно се разграничават две основни водещи линии. От една страна, това е мъжкото, волево начало – грубо, активно, предадено чрез усложнената метроритмика (I ч. – № 3, 5, 7; II ч. – № 3, 6). От друга страна, важна роля има и лириката. Тя се усеща силно при обрисуването на нежното пролетно утро (I ч. – № 1) и при танците на девойките (I ч. – № 2; II ч. – № 1, 2).

Цялото произведение може да се възприеме като неистов празник на езическия култ. В „Пролетно тайнство“ буйните, жизнени ритми категорично надделяват над мелодиката. Основен композиционен принцип тук е метроритмическото вариране на архаичните мотиви. Мелодиите – древни руски напеви и литовска народна песен – се разработват чрез много честа смяна на метрума, чрез остинатни похвати, усложнени ритмични групи и полиритмия. Богатата хармония наследява политоналните открития на френските импресионисти, но същевременно се изгражда и на основата на старите руски ладове и на традициите на руското народно многогласие. Оркестрацията е разнообразна, нетрадиционна, с новаторско третиране на инструменталните тембри.

Дори и днес, повече от 80 години след композирането му, балетът „Пролетно тайнство“ звучи все така свежо и изненадващо и изпълненията му винаги вълнуват почитателите на музиката на Стравински.

Програмата подготви Виолета НАЛЕТОВА

ФОНДАЦИЯ „ОТВОРЕНО ОБЩЕСТВО“
ЦЕНТЪР ЗА ИЗКУСТВА „СОРОС“

OPEN SOCIETY FUND – SOFIA
SOROS CENTER FOR THE ARTS

НАЦИОНАЛЕН ДАРИТЕЛСКИ ФОНД
NATIONAL CONTRIBUTION FUND

„13 ВЕКА БЪЛГАРИЯ“
„13 CENTURIES BULGARIA“

• ФОНД „КУЛТУРКОНТАКТ“ – АВСТРИЯ
„KULTURKONTAKT“ – AUSTRIA

• СОФИЯКОНЦЕРТ – ЕООД
SOFIA CONCERT – Ltd.

BALKAN //
BULGARIAN AIRWAYS

• ПОСОЛСТВО НА РУСКАТА ФЕДЕРАЦИЯ
EMBASSY OF RUSSIA

• ПОСОЛСТВО НА СЛОВАШКАТА РЕПУБЛИКА
EMBASSY OF THE SLOVAK REPUBLIC

УНГАРСКИ КУЛТУРЕН ИНСТИТУТ
HUNGARIAN CULTURAL INSTITUTE

БЪЛГАРСКА
НАЦИОНАЛНА
ТЕЛЕВИЗИЯ

Riga Hotels Inc.®

МФ „МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“ • „MARCH MUSICAL DAYS“ FESTIVAL
7000 Русе, България
тел.: 00359 82 223 064
факс: 00359 82 228 269

7000 Rousse, Bulgaria
tel 00359 82 223 064
fax 00359 82 228 269